

Vildfarelser

Definition og generelt om vildfarelser

Vildfarelser defineres som en misopfattelse eller uvidenhed om et faktisk eller retligt forhold. Personen som er i en vildfarelse, mangler med andre ord kendskab til en faktisk eller retlig norm.

Overordnet findes der to former for vildfarelser:

- *Retsvildfarelser*
 - Der findes 4 forskellige typer af retsvildfarelser
- *Faktiske vildfarelser*
 - Der findes 2 forskellige typer af de faktiske vildfarelser

Retsvildfarelser

Man forstår det **faktiske** men man misforstår det **retlige**. Dvs. at vildfarelsen er om en retsregel og ikke et faktisk forhold.

Faktiske vildfarelser

Man forstår det **retlige**, men man misforstår det **faktiske** i et retligt forhold.

Rød: Det man misforstår/gør forkert

Grøn: Det man forstår/gør rigtigt

Retsvildfarelser

De retlige vildfarelser forgrenes i to forskellige typer af vildfarelser:

- Retsvildfarelser
 - Egentlige vildfarelser
 - Uegentlige vildfarelser

Egentlige vildfarelser

I denne type af vildfarelser er det straffeloven/strafferetlig regel, som man misforstår.

Huskeregul: Det som det egentlig handler om, er straffeloven.

Uegentlige vildfarelser

I denne type vildfarelser er det en bagvedliggende lov, som man misforstår. Personen har misforstået en retsregel, som ligger uden for de (bagvedliggende) strafferetlige regler, og har forudsætningsvist betydning i straffesager ved at afgøre om gerningsindhold er opfyldt. Fx ægteskabslovens regler om ægteskab, om en person er gift med en eller to personer, som herefter er reguleret i straffelovens § 208 om bigami.

Huskeregul: Alle andre love end straffeloven som er bagvedliggende love for selve straffeloven.

Faktiske vildfarelser

- Der findes to typer af faktiske vildfarelser:
 - *Positiv faktisk vildfarelse*
 - *Negativ faktisk vildfarelse*

Uvidenhed eller misforståelse, som vedrører de faktiske omstændigheder (det er en konkret situation, som man misforstår og ikke en bestemmelse som i retsvildfarelserne).

Positiv og negativ vildfarelse

Positiv

Man tror, at man gør noget strafbart (§), men det viser sig i virkeligheden, at det man foretager sig, ikke er strafbart. Med andre ord er man i ond tro strafferetligt ved de positive vildfarelser.

Negativ

Man tror IKKE at man gør noget som er strafbart, men det viser sig i virkeligheden, at det man foretager sig, er strafbart (§). Med andre ord er man i god tro ved de negative vildfarelser.

De tre typer vildfarelser

- Faktiske vildfarelser
- Egentlige vildfarelser
- Uegentlige vildfarelser

Oversigt

	Egentlige	Uegentlige	Faktiske
Positiv			
Negativ			

Oversigtsskema som er udfyldt med teoretiske definitioner

	Egentlig	Uegentlig	Faktisk
Positiv	<p>Man tror at et begået forhold er ulovligt, dog at dette forhold ikke har hjemmel til straf, derfor straffes man ikke (<i>imaginær forbrydelse</i>)</p> <p>§ 1 (Mangel på lovhjemmel)</p>	<p>Man tror, at man gør noget ulovligt (§), fordi man misforstår en bagvedliggende regel (alle andre love end straffeloven, fx ægteskabslovgivningen) og hermed tror man, at man har begået et strafbart forhold</p> <p>Forsøg (§ 21) Misforståelse af loven</p>	<p>Man tror at et forhold er strafbart, samtidig med, at man tror at man overtræder bestemmelserne i straffeloven, dog at man faktisk ikke overtræder loven</p> <p>Forsøg (§21)</p>
Negativ	<p>Man tror at en handling er lovlig, dog viser det sig, at handlingen er ulovlig. Hermed straffes man, da ukendskab til loven ikke udelukker strafansvar</p> <p>§ 82, nr. 4</p>	<p>Man tror at man gør noget som er lovligt, fordi man misforstår en bagvedliggende regel (alle andre love end straffeloven), og hermed tror man, at man ikke har begået et strafbart forhold</p> <p>Ej forsæt (§ 19) Misforståelse af loven</p>	<p>Man tror et begået forhold ikke er strafbart, medens at man begår handlingen ikke ved at det er strafbart, og forholdet faktisk er strafbart</p> <p>Ej forsæt (§ 19)</p>

Oversigtsskema med konkrete eksempler

	Egentlig vildfarelse	Ugentlig vildfarelse	Faktisk vildfarelse
Positiv	<p>En mand tror, at det er ulovligt at have sex med andre mænd. Det viser sig at homoseksualitet ikke er ulovligt, og derfor straffes manden ikke.</p> <p>Strfl. § 1</p>	<p>En mand tror han er gift med 1 kvinde, men det er han i virkeligheden ikke og gifter sig med en ny kvinde. Hermed tror manden, at han er gift med to kvinder, men er i virkeligheden kun gift med 1 kvinde.</p> <p>Straffes § 21</p>	<p>En mand tror han smuler kokain, men det viser sig faktisk at være mel han smuler, selvom han tror, at han smuler kokain</p> <p>Straffes for forsøg §21</p>
Negativ	<p>En mand har samleje med en pige på 13 år, velvidende at pigen kun er 13 år, men uden at han har kendskab til bestemmelsen i loven om, at den seksuelle lavalder er 15 år.</p> <p>Straffes § 82, nr. 4</p>	<p>En mand tror ikke at han er gift, men i virkeligheden er han gift med 1 kvinde. Han gifter sig efterfølgende og tror nu, at han er gift med 1 kvinde, men i virkeligheden er han gift med 2 kvinder.</p> <p>Straffes ikke § 19</p>	<p>En mand tror at han besidder mel, men det viser sig at være kokain. Han ved ikke at han er i besiddelse af kokain.</p> <p>Straffes ikke § 19</p>

Bemærk: ved strafudmålingen i den negative egentlige retsvildfarelse, kan et forhold dømmes efter strfl. § 82, nr. 4 som formildende omstændighed. Ligeledes kan der også dømmes strafnedsættelse efter strfl. § 83, 1. pkt. eller der kan ske strafbortfald efter strfl. § 83, 2. pkt.

Positiv uegentlig vildfarelse

I mandens hoved er han gift med 1 kvinde (han misforstår ægteskabsloven), men i virkeligheden er han ikke gift med nogen. Herefter gifter han sig, og tror nu at han er gift med 2 kvinder, selvom han kun er gift med 1 kvinde. Hermed overtræder han forsætligt bestemmelsen om bigami og straffes (Strfl § 208).

Negativ uegentlig vildfarelse

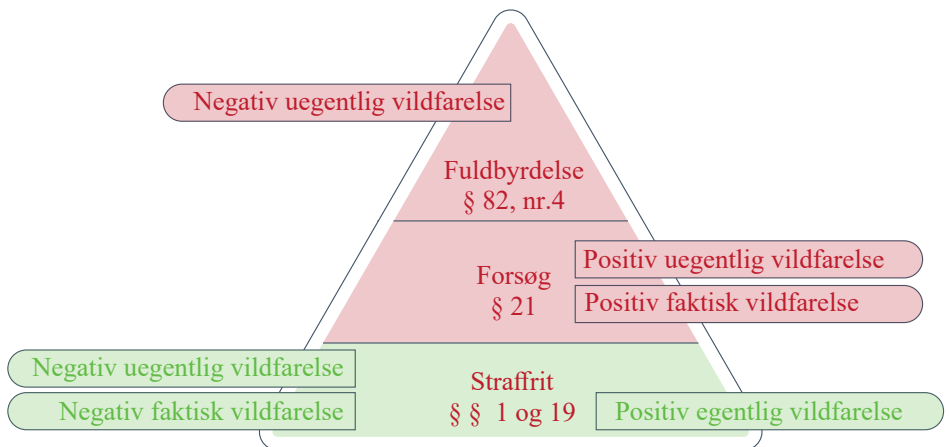
I mandens hoved tror han, at han ikke er gift med nogen. I virkeligheden er han dog allerede gift med 1 kvinde, hvilket han ikke aner, da han misforstår ægteskabsloven (bagvedliggende regel). Herefter gifter han sig, og tror nu at han er gift med 1 kvinde, selvom han i virkeligheden er gift med 2 kvinder. Der er ikke forsæt (subjektivt gerningsmoment er ikke opfyldt, det er kun det objektive gerningsmoment som er overtrådt, altså bigami-handlingen). Han straffes ikke efter straffeloven, da § 19 om forsæt ikke er opfyldt.

Skema om vildfarelser med bestemmelser §

	Egentlig vildfarelse	Uegentlig vildfarelse	Faktisk vildfarelse
Positiv	Ej straf Strfl. § 1	Forsøg Strfl. § 21	Forsøg Strfl. § 21
Negativ	Straffes Strfl. § 82, nr. 4	Ej forsæt Strfl. § 19	Ej forsæt Strfl. § 19

Grøn: Ej straf

Rød: Man straffes

Det kan være svært at skelne mellem forskellen på negativ egentlig vildfarelse og negativ uegentlig vildfarelse i eksamensspørgsmål. Således straffes man ikke i de negative uegentlige vildfarelser, hvorimod man straffes for de negative egentlige vildfarelser. I de negative uegentlige vildfarelser er kravet om forsæt ikke opfyldt, og derfor straffes man ikke.

I den negative egentlige vildfarelser er der tale om et strafbart forhold som er fuldbyrdet, og derfor straffes man. Fuldbyrdelse af en forbrydelse samt forsøg efter straffeloven er begge i den røde zone (se figuren), hvorimod tre af vildfarelserne ikke opfylder betingelserne om forsæt, jf. strfl. § 21 og derfor straffes man ikke. Ud af de seks vildfarelser, er der kun én vildfarelse som er fuldbyrdet, hvorimod to af vildfarelserne er i forsøgsstadiet (positiv uegentlig vildfarelse og positiv faktisk vildfarelse).

Huskeregul for vildfarelserne: §§ 1, 19, 21, 82 (tallet bliver højere i pyramiden)

Teoretisk uenighed om de positive uegentlige retsvildfarelser

Der findes uenigheder i den strafferetlige litteratur om de positive uegentlige vildfarelser, således mener Knud Waaben at disse vildfarelser ikke straffes, dog udelukker Waaben ikke straf hvis der er særligt grunde til at straffe. I den kommenteret straffelov mener Asbjørn Jensen, at der principielt bør straffes for forsøg, selvom han samtidig fastlår, at der i praksis er en tilbageholdenhed med at antage strafansvar. ”

I domssamlinger findes der eksempler på frifundelse og domme, jf. **U.1973.582 V** (frifundet), **U.1976.724 B** (frifundet), **U.1992.65 Ø** (dømt) samt **U.1984.668/2 Ø** (dømt)

U.1992.65 Ø (dømt)

T solgte sin bil. Ved salget afgav han en erklæring på, at bilen ikke var behæftet. T troede, at den oprindelige sælger havde et ejendomsforbehold i bilen, selv om dette faktisk var ugyldigt. T troede derfor, at han begik bedrageri mod køberen. T dømt for forsøg på bedrageri, strfl. § 279, jf. § 21.

U.1976.724 B (frifundet)

T anmeldte i strid med sandheden til politiet, at hans bil var blevet frastjålet ham, og indgav herefter til kaskoforsikringsselskab F en urigtig skadesanmeldelse, hvorefter bilen som var blevet beskadiget nogle dage forinden under T's egen kørsel, skulle være blevet beskadiget, mens den var frastjålet ham, idet T troede at han ikke ville få erstatning, hvis det rette forhold blev oplyst. T frifindes for tiltale for forsøg på bedrageri, da F ville have betalt ham erstatning, selvom han havde indgivet skadeanmeldelse i overensstemmelse med sandheden, og der således ikke ved T's forhold var påført F noget formuetab.